

MARGUTIS

Zilvicius J.
100 Park Place
Elizabeth, N. J.

Q&A

Savo Tēviškēj....

Volume XV

No. 14

MARGUTIS

Published semi-monthly on the
15th and the 30th

ANTANAS VANAGAITIS
Editor-Publisher

Entered as second-class matter at
the post office at Chicago, Illinois
May 16th, 1923, under the act of
March 3rd, 1879 SUBSCRIPTION
PRICE \$2.00 per year, 10 cents per
copy. The publisher assumes no
responsibility for return of un-
solicited manuscript.

MARGUTIS, 6755 S. Western Ave.
Chicago, Ill.
Phone GROvehill 2242

Adv. Antanas A. Olis

Adv. R. A. Vasalle

Adv. A. Lapinskas

134 North La Salle Street
Room 1308

Telephone RANDolph 0332
CHICAGO, ILL.

Phone CANal 6122

DR. S. BIEŽIS, M. D.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West 22nd Street

Valandos: nuo 1—3 ir 7—8 vakare.
Seredomis ir Nedėl pagal sutartį
Rez. 6631 So. California Ave
Telephone REPUBLIC 7868

Office Tel. HEMlock 5524

Emergency: Call MIDway 0001

Res. Tel. HEMlock 1643

Dr. Albert J. Valibus

PHYSICIAN and SURGEON

Valandos:

Nuo 1 iki 3 ir nuo 6 iki 8 val. vak.
2408 W. 63rd St.

Ofiso ir Res. Tel.:

LAFayette 7020

DR. STANLEY NAIKELIS

PHYSICIAN AND SURGEON

3343 So. Halsted Street

OFISO VALANDOS:

Kasdien, Išskiriant Sekmadienius --
nuo 2 iki 4 val. popiet ir nuo
7 iki 8:30 val. vakarais.

REAL ESTATE**NAMŲ STATYMO KONTRAKTORIUS****JOHN PAKEL**

JOHN PAKEL

Statau visokios rūšies naujus na-
mus ant lengvų mėnesinių išmokė-
jimų. Darau viską taisymo darbą
be jokio cash įmokėjimo ant leng-
vų mėnesinių išmokėjimų. (Išgau-
nu geriausį atlyginimą iš Fire
Insurance Kompanijų dėl taisymo
apdegusių namų). Darau paskolas
ant naujų ir senų namų ant lengvų
mėnesinių išmokėjimų nuo 5 iki 20
metų. Reikale kreipkitės prie

JOHN PAKEL

Insurance and Loans

6816 S. Western Avenue

Phone Grovehill 0306

Antanas B. Petkus

Dvi Naujos, Moderniškos Koplyčios
Pagrabams

Viena: Chicago, Ill. — 6812 So. Western Ave.
GROvehill 0142

Antra: Cicero, Ill. — 1410 South 50th Ave.
CICero 2109

Puikus patarnavimas laidotuviams. Dar puikesnės
koplyčios šermentims. Reikale, kreipkitės į laidotuvių
direktorių **ANTANĄ B. PETKŲ**.

MARGUTIS

Foremost Lithuanian Journal
of Music, Folklore and
Humor.
— Synchronized With —
Outstanding Radio Programs
Covering Homes of a Million
Lithuanians.

ANTANO OLŠAUSKO GYVENIMAS APŽVALGA IR NUOPELNAI LIETUVIŲ TAUTAI

Gavęs ir kurio literato siūlymą išleisti jo parašytąjį arba išverstąjį veikalą arba paties Olšausko užsąktytąjį rašinį, šis mūsų leidėjas atiduodavo veikalą Šernui, kuris susipažindavo su turiniu, sprendavo apie to veikalo vertę ir leidėjui pasakydavo, ar knyga leistina ar ne.

Advokatas BRONIUS K. BALUTIS, "Lietuvos" redaktorius, dabar Lietuvos Ministras Londone.

Tuo būdu, Olšauskas yra išleidęs daugybės įvairių mūsų rašytojų, poetų, dramaturgų, ir vertėjų raštus. Jis leido ir Amerikos ir Lietuvos lietuvių literatų veikalus, kaip antai:

Autoriai bei vertėjai	Originalių veikalų skaičius	Vertimų, sulietuvintų vertimų ir veikalų pagal kitus autorius parašytų veikalų skaičius.
Šernas (J. Adomaitis)	—	15
J. Laukis	4	13
Nežinomų autorių	7	14
M. Grigonis	—	6
Dr. J. Basanavičius	5	1
A. Olševskis	1	5
Dr. J. Šliupas	4	1
Br. Vargšas	4	—
Vaidevutis	—	4

K. Puida	—	3
A. Matutis	—	3
A. Lalis	2	2
A. Janulaitis	2	—
Kl. Jurgelionis	2	—
Dr. J. Kulis	2	—
Jonas Gražys	2	—
Pr. Siūlelis (Pr. Gabrys)	—	2
M. Rastenis	—	2
J. Ilgaudas	—	2
K. B-a ir M. P-is	—	2
Nėris	—	2
Kun. Tatarė	1	—
V. K. Račkauskas (K. Vairas)	1	—
Dr. A. Bacevičia	1	1
M. Petrauskas (kompozitorius)	1	—
Dr. Matulaitis	1	—
V. Kapsas (Dr. V. Kudirka)	—	1
Jonas Viskoška	1	—
M. Matulaitis	—	1
M. Palionis	1	1
Liepukas	1	—
Jovaras	1	—
S. Skačkauskas	1	—
L. Juras	—	1
P. Miškinis	—	1
K. Žegota K. Puida	—	1
J. Kunickis	—	1
Nerėpa	—	1
Amerikoje išleido	45	86
Lietuvoje išleido	3	—
Iš viso	48	86

Taigi, šis gausiausias knygų lietuvių kalba leidėjas išleido iš viso 134 atskirus veikalus. Joks kitas mūsų tautietis vienas nėra išleidęs tiek daug knygų lietuvių kalba, kaip Antanas Olšauskas! Jam tenka šiuo atžvilgiu pirmenybės garbė.

Pagal atskiras mokslų šakas bei eliteratūros sritis (pagal A. Olšausko leidinių katalogą) tie leidiniai šitaip suskirstomi:

	Atskirų leidinių skaičius	Bendras tų leidinių puslapių skaičius
Beletristika	28	4219
Teeatro veiekalai	31	1259
Poezija	6	240
Gamtos mokslai	19	3460
Istorija, etnologija, kultūra	16	5436
Ekonomija ir politika	8	392
Higieena ir medicina	6	432
Mokslo vadovėliai bei žodynai	9	3537
Pamokymai ir patarimai	4	622
Sapnininkai, magija ir juokai	4	1087
Iš viso	131	20684

Čia paminėtos tik Amerikoje išleistosios knygos. Tad A. Olšausko išleistųjų knygų rinkinys turi net 20,684 puslapius. Tą knygų rinkinį galėjai įsigyti už 94 dolerius ir 25 centus.

Mano išskaičiavimu, Olšauskas yra iš viso išleides apie 210,000 tomų ir iš viso yra pardavęs (savo ir svetimų leidinių) daugiau kaip 400,000 įvairiausių knygų! Jis paskleidė anais laikais bemoksleie mūsų tautai arti pusės milijono lietuviškų knygų, kurių didesnė dalį jis pats vienas savo lėšomis išleido! Koks tai yra milžiniškas mūsų tautos knygynas, kuris apšvietė bei išlavino mūsų tautiečių protą ir ne vieną tūkstantį jaunuolių nusiviliojo paskui save į mokyklas! Tos visos knygos išėjo į lietuvių pasaulį, kaip tik tada, kada jos buvo labiausiai reikalingos. Ir tų knygų dėka nė vienas šimtas lietuvių buvo priverstas pajusti savo gabumus, užbaigti aukštuosius mokslus ir tapti naudingais tauti šviesuoliais: kunigais, advokatais, daktarais, inžinieriais, rašytojais, žurnalistais ir visuomenės veikėjais. Tos knygos švietė lietuvių mases ne tik Amerikoje, bet ir Lietuvoje, o taip pat ir kituose kraštuose. Šiandien Lietuvoje yra daugybė skaityklų ir įstaigų, organizacijų bei atskirų asmenų knygynėlių (bibliotekų); ir dar šiandien nerastum nė vienos skaityklos ar knygyno, kur nebūtų Antano Olšausko išleistųjų knygų, knygelių!

Tokį milžinišką knygyną mūsų tautai davęs žmogus yra didis tautos švietėjas.

SUMANYMAS LEISTI ENCIKLOPEDIJĄ

„Lietuvos“ laikraštį kelias dešimtis metų leidęs ir išleides 134 knygas šis mūsų tautos vyras buvo pasiryžęs lietuvių literatūrą apvainikuoti net Enciklopedija! Bet, susipažinus su kitais didžiais kultūriniais A. Olšausko darbais, netenka stebėtis: tik-tai didžiųjų siekimų žmogus, kaip A. Olšauskas, galėjo tokį milžinišką veiklą išleisti ir ypač drįsti imtis to milžiniško darbo! O juk tai buvo faktas, kuris anais laikais net pačią Lietuvą nustebino.

Lietuviškos Enciklopedijos leidimo reikalą Amerikoje iškėlė ben J. Gabrys. Sumanymui atsirado nemaža pritarėjų. Tačiau nei joks asmuo ir nei viena lietuvių organizacija neapsiėmė savo lėšomis netgi pradėti leisti tokį milžinišką veiklą. Tam

Eidama Pasiimk Vainikus

Eidama pasiimk su savim vainikus,
Kuriais sienas buveinės buvai išdabinus.
Pasiimk, ir be jų man pasaulis puikus,
Ir be jų man pasaulis — pražydės gėlynas.

Dieną pievos, laukai garbanuoti kalnai,
Vakaras padangėse saulėleidžių varsos,
Naktį žvaigždės ir nemigos keisti sapnai,
Ir visuomet dainų nenutilstantis garsas.

Toks pasaulis puikus toks žiaurus, įvairus:
Jame pinas vainikan ir gėlės ir kraujas.
Tik pažvelk, tik pajusk jo būtybės pradus!
Jis kas valandą kitas, kas valandą naujas.

Taigi, imk su savim tuos žolių vainikus.
Jie nuvys ir gulės, kaip lavonai grabuose.
Ir be jų man pasaulis platus ir puikus.
Ir be jų gražiuosius jo imnus dainuosiu.

— K. Binkis

reikalui reikėjo didelės pinigų sumos, kuri, kažin, ar būtų kada nors sugrąžinta.

Krokvos universitetą lankęs Kl. Jurgelionis (poetas Kalėdų Kaukė) 1909 metais A. Olšauskui patiekė konkretų sumanyimą Lietuviškajai Enciklopedijai leisti. Pradžioje buvo manoma rengti mažas enciklopedinis žodynėlis (panašiai kaip rusų Pavlenkovo). Tačiau Olšauskas ryžosi leisti didžiąją ir plačiąją Lietuviškąją Enciklopediją. Jai redaguoti pakvietė Kl. Jurgelionį.

Tai buvo be galo drąsus ir ypač rizikingas sumanymas, tuo labiau anais laikais — prieš didįjį 1914 — 1918 metų karą. Tada lietuvių tauta juk neturėjo tiek daug (kiek šiandien šviesuomenės. Bet labiausiai visus gąsdino to sumanymo išlaidų didumas. Šia proga pravartu prisiminti, kiek atsiėjo tuometinės vienuoliktosios Encyclopaediae Britannica laidos išleidimas:

1. atlyginimas redaktoriams ir rašytojams	\$815,000.
2. žemėlapių sudarymas ir paveikslų spausdinimas	\$62,400
3. teksto surinkimas ir spauda	\$245,000
4. Raštinės išlaidos	\$60,000

Iš viso \$1,182,400

Tuo būdu, vienas tos Enciklopedijos puslapis atsiėjo apie \$50.00. O nuolatinį redaktorių visai laidai ir įvairiomis mokslo šakoms redaguoti buvo 64. Be jų, tai laidai rašė 1,500 įvairiausių žinovų iš viso pasaulio kraštų. Jie dirbo ištisus aštuonerius metus.

Tačiau toks pavyzdys nė kiek nebaidė lietuvių literatūros mecenato, kuris davė savo tautiečiams gerą laikraštį, tokią daugybę knygų ir norėjo patiekti dar ir Enciklopediją lietuvių kalba.

Jis rengėsi išleisti dešimtį Enciklopedijos tomų. Jo paties išskaičiavimu, kiekvienas tomas galėjo jam atsieiti mažiausia \$4,000, o 10 tomų — \$40,000.00! Tai nemaža suma pinigų.

Enciklopedijos bendradarbiais buvo pakviesti ir apsiėmė rašyti šie asmenys (abėcėlės tvarka): profesorius asistentas K. Abramavičius, dr. J. Basanavičius, M. Biržiška, kalbininkas K. Būga, P. Bugailiškis, inž. E. Galvanauskas, M. Grigonis, dr. K. Grinius, P. Gudas, adv. A. Janulaitis, kun. A. Kaupas, Krisčiūnas, J. Laukis, prof. P. Matulionis, muzikis M. Petrauskas, K. Puida, A. Purėnas, V. K. Račkauskas, kun. J. Šepetys, D. Šidlauskas, dr. J. Šliupas, K. Šliupas, L. Vailionis, Vydūnas, Aug. Volde-maras ir kun. J. Žilius (Žilinskas). Šie 26 bendradarbiai buvo jau nete pradėję savo darbą. Enciklopedijos Lietuvos skyriaus vedėjas buvo dr. J. Basanavičius, kuris, be to, buvo pasikvietęs kitų bendradarbių.

Atrodo, kad tas didžiulis darbas buvo pradėtas rimtai organizuoti ir buvo užsimota rimtai įvykdyti. Visi Enciklopedijos bendradarbiai buvo žymūs mūsų tautos vyrai, kurių daugelis dabar atėjo į talką „Spaudos Fondo“ leidžiamajai Lietuviškajai Enciklopedijai. Bet ir Olšausko sumanytoji leisti Enciklopedija būtų buvęs aukštos vertės ir būtų turėjusi nemenką ir lituanistikos skyrių. Pakviestųjų bendradarbių erudicija yra gerai žinoma.

Gailiuos, kad man neteko gauti platesnių žinių iš pačių buvusių Enciklopedijos redaktorių. Čia patiektas žinias surinkau vien tik iš „Lietuvos“ komplektų.

Bet labiausiai gaila to, kad pasauliui neteko išvysti nė tos Enciklopedijos pirmojo sąsiuvinio. Parengiamieji darbai nutrūko net visai ne pradėjus Enciklopedijos spausdinti. Mat, Olšauskas jos redaktoriui Kl. Jurgelioniui ir jo padėjėjui A. Laliui mokėjo savaitinę algą. Nematydamas patenkinamų to darbo vaisių, leidėjas pareikalavo darba apyskaitos. Enciklopedijos redaktoriai dėl to reikalavimo išsėdė ir nutraukė darbą. Įdomu, kad „Lietuvos“ leidėjas davė vietos savo laikraštyje Enciklopedijos redaktoriams su juo polemizuoti. Olšauskas nuolatine algą mokėjo Enciklopedijos redaktoriui Kl. Jurgelioniui per 14 mėnesių, o A. Laliui per 2 mėnesius ir tuo būdu pasidarė sau \$1,370.00 išlaidų. Taip tas 1909 — 1910 metų darbas ir nutrūko su nereikalingu pačiam leidėjui nuostoliu. Bet mes galime būti dėkingi už tuos gerus norus ir pastangas.

Šiaip at taip. Olšauskas pirmas lietuvių buvo sumanęs ir pradėjęs leisti Lietuviškąją Enciklopediją, kurią jau Nepriklausomoje Lietuvoje pradėjo tik spausdinti stambi leidykla („Spaudos Fondos“) tik 22 metams prabėgus! Tačiau Amerikos lietuviams tenka garbė, kad garsusis jų chigagietis daug ankščiau buvo sumanęs ir net pradėjęs leisti tą milžinišką kultūrinimo priemonę.

Vokiškas Siaubas

Kaip žmogus savo tarpe turi gerom ir blogom mintin draugų, taip lygiai tauta bei valstybė, turi gerų draugingų, arba klastingų draugų, kaimynų. Lietuvių tauta per savo ilgų šimtmečių gyvenimą patyrė savo kaimynų „draugingumą“. Lietuvių tauta žino, savo amžinus kaimynus: gobšų vokiečių, žiaurų rusų ir klastingą lenką; tai lietuvių amžinieji kaimynai ir priešai. Dėl tos mažos žemės teritorijos ir tos neskaitlingos tautos, kiek tie priešai yra dėję pastangų, kad ją nutautinti. Kiek jie šaudė dvasiniai, kiek jie kankino medžiaginiai, kad tą mūsų mažutę Lietuvą išnyktų su visu vardu ir jos teritorija, pereitų minėtiems priešams. Senovėje jie to siekė įvairiais užpuldinėjimais, karais. Paskesniais laikais visokių šnipų ir agentų pagalba šnipinėjo ir piršo svetimas idėjas ir dėjo pastangas, kad sunaikintų lietuvių vieningumą už laisvą ir nepriklausomą Lietuvą.

Dėl platesnių aiškesnių minčių, apie vokiečius, dabartinius Lietuvos priešus ir pavergėjus yra įdomių minčių Dr. Jurgio Plieninio išleistoj knygoj: „Vokiškasis Siaubas“, kurioje aiškiai išdėstoma vokiečių darbai ir siekiai, kaip jie veikė, kad išnaikintų Lietuvą ir lietuvių tautą.

„No neatmenamų laikų lietuvių liaudies sąmonėje susipainiojo vokiečio ir velnio paveikslai, — nuo senų laikų lietuvis ne visuomet nebegalėjo atskirti, kur baigėsi vokiečių darbai kur prasidėjo velnio. Ne be reikalo gi seniausiosios mūsų pasakos velnią, piktojo pragaro atstovą atvaizduoja vokiečio pavydalu.

Niekas pasauly neatsiranda taip sau be priežasties. Juo labiau be išorinės rimtos priežasties nesikuria tautosakos vaizdai. Kad tas ar kitas tautosakos vaizdas susikurtų ir tautos sąmonėje išlaikytų per ilgus šimtmečius, reikia, kad tąjį tautosakos vaizdą pašaukusios priežastys būtų didelės ir galingos, kad jos būtų išpūdingos visai tautai, kad jos ligi sielos gelmių sujaudintų visą tautą. Ir jeigu vokiečio velniškas pavydailas „Striukas bukas vokiečiukas“ mūsų tautosakoje jau gilioje se-

Vėjavaikis

Pasikinkęs jauną vėją,
Vėtrą šaunią apkabinęs,
Leidžiuos per padangių plynę,
Su pavasariu lenktyniais.

Gulbės — kelią!
Gervės — kelią!
Debesų keliu didžiuoju,
Aš važiuoju!

Mano skraistė lengvo rūko,
Plasta padangėj ištisus.
Mano vėtra kai padūko —
Išsislapstė žvaigždės visos,
Mėnuo nuo dangaus paspruko.

Kas man vėtrą paviliotų?
Kas man vėją pažabotų,
Debesų keliu didžiuoju, —
Tik aš vienas tevažiuoju...

Lik, pavasari, tarp pievų! —
Gaudyk savo varles, sliekus...
Paukštės ilstančios, — sudievu!
Aš pralėniu ir palieku...

— K. Binkis

novėje susidėjo ir išsilaikė ligi mūsų laikų, matyti, tam buvo jaudinančių priežasčių ir įtikinamų pagrindų.”

Prisimenant mūsų senelių — bočių kraujuotas kovas, ginant savo kraštą, nuo tų amžinai nelaukiamų „svečių“, tai vokiečių darbai tikrai buvo „baisėsi už velnio“. Jiems rūpėjo pavergti ne tik lietuvių sielą, bet ir kūną, lietuvių turtą, sukurtas gėrybes ir brangiąją žemę.

Rašant kaip jie briovėsi į Lietuvą, vertėtų pažvelgti, kaip jie pasiėlgė su mūsų vadinaimais broliais prūsais. Nuo lietuvių į vakarus, gyveno rami, darbšti, drauginga tauta — prūsai. Prūsai lietuvių tautai buvo artimiausi broliai, tai rodo senieji istorijos palaikai, kad jų kalba, papročiai ir tikyba, buvo mums giminingi. Jie gyveno ne tik linksmai, bet ir kultūringai, kol į jų žemę 1229 m. geležimi apsišarvavę vokiečiai neatsikraustė. Tai buvo kryžiuočiai, kaip jie vadinosi „Panos Marijos Kareiviai“ ir su popiežiaus Gregoriaus palaiminimu pasileido į prūsų žemę, pagonių krikštyti.

"Tasai kryžiuočių "krikšto žygis" buvo biauiausias pragariškas pasityčiojimas krikštu, krikščionybė ir bažnyčia. Kryžiuočiai "skelbdami" krikščionybę, vietoje bažnyčių statė pilis ir kalėjimus, vietoje Kristaus mokslo — plėšė gyventojus, plėšė turtą, degino sodybas, kankino ir žudė žmones. Šiuos galvažudžių darbus jie dirbo ramiausia sąžine ir dar prūsus "pagonimis" vadino! Sudeginę sodybas, išžudę žmones, jie tarytum dangumi pasijuokdami, šventas giesmes gieda, linksminas ir dėkoja Viešpačiui..." ..

Skaudus aprašymas, kad su tokia priedanga "krikščionybės" skelbėjai, žudė prūsų tautą su tikslu, kad ją visai išnaikinti ir įsikurti jų žemėse. To jie siekė žiauriausiomis priemonėmis, net pačių vokiečių vienas rašytojas A. von Kodzebue, apie graudų prūsų išžudymą rašo:

"Prūsai turtingi žmonėmis ir kaimenėmis, laimingi ir laisvi **NEKRIKŠTYTI** — suvargę, paniekinti vergai, buvo **APKRIKŠTYTI**. Vaisingumas išnyko, savimyla užsidedė, nuoširdumas užleido vietą nepasitikėjimui, dievobaimingumas — klastai. Senos dorybės pragaišo, naujo negalėjo prasidėti kraujuje ir vergovėje. Šita sektā, tie kryžiuočiai, taip noromis su ugnimi ir kardu žengė per užmuštuosius, jei jie buvo krikštyti lavonai... Jie sodino tūkstančius kryžių ant kapų ir paliko nedaugeliui pabėgėlių tik ašaras kad jų doriems seneliams kraują nuo nepakenčiamo, o kryžiaus nuplautų... **NEKUR NERANDAME ŽYMĖS KAD KRYŽIUOČIAI BŪTŲ MĖGINĘ SKELBTI KŪDIKIO JĖZAUS TIKĖJIMĄ KURIS Į EGIPTĄ BĖGDAMAS SAVO ERBE TEN NĖ KOKIO KARDO NESINEŠĖ. JIE TROŠKO UŽGROBTI ŽEMĘ, NE KRIKŠTYTI ŽMONES. ĮSTEIGTI SAVO VALSTYBĘ, NE JĖZAUS MOKSLĄ SKELBTI.**

Sąmoningo vokiečio tas labai skaudus aprašymas, net su tom keliom eilutėm daug pasako. Pasako tikrąjį tų dienų vokiečių siekimą, krikštyti tautą — ją išžudyti. Ir taip mūsų brolių gražioji prūsų žemė, liko tyrlaukiu paversta, iš-

degintos sodybos, sutryptas kraštas ir išžudyti linksmieji prūsai. O ant mūsų brolių pralieto kraujo įsikūrė dabartiniai **VOKIŠKI** prūsai. Tai žygis kuriuo vokiečiai šventvagišku būdu įsikūrė Lietuvos pasieny.

(Bus daugiau)

Dėdytė Jeronimas Rašo

Sveikučiai!

Tai ir vėl aš jums rašau gro-matą. Šį sykį noriu aprašyti ką nors kitokio. Kiekvieną sykį, kaip tik aš paimu plunksną į rankas ir pasidąžau į juody-lą, tai subėga mintys kaip musės ant medaus ir kad skverbiasi, kad skverbiasi viena už kitos, norėdamos patekti ant galo pluksnos. Nori kad parašyčiau pirmiausiai apie ją. Pasauly taip viskas surėdyta, kad kiekvienas daiktas, kiekviena mintis, kiekvienas žmogus, vis nor patekti į pirmą vietą. Kiekvienas gyvas sutvėrimas nori būti pirmutinis. Aną dieną aš laukdamas strytkario ant kam-po, mačiau, kaip žvirblių šeimyna smaguriavo ties "pinacų" dėžute, kur, žinot, įmetus cen-tą, iškrinta keli grūdėliai "pi-nacų". Senis žvirblis, juodgalvis, pamatęs grūdą ir kelis trupinėlius, sučiřškėjo atskridęs ir kaip bematant atsirado apie pu-sę tuzino kitų žvirblaičių. Ir senoji "motka" žvirblienė atskrido. Žvirblaičiai jau buvo paaugėję, bet pripratę, kad tėvai anuos penėtų, plasdėno savo sparneliais, norėdami kad aniems įmestų trupinėlį. Senis žvirblis tuojau didįjį grūdą pradėjo skaldyt į trupinius, o motka žvirblienė trupinėliais tai vieną, tai kitą žvirblaitį penė-jo....

Senis čiřškėjo, lyg ir pyko, kad vaikai nieko nesirūpina apie maistą. Jam beskaldant tą "pinacą", kažkaip pasipainiojo kitas apsukrus žvirblis ir... nu-jojo... Pasigriebė, purpt į me-dį, ir laukia kas bus. Motka

žvirblienė — paskui — jį, tas purpt į kitą medį ir sučiřškė-ję visi žvirbliai, purptelėjo į šakas. Atvažiavo strytkaris, aš sėdau, nuvažiavau. Važiudamas ir misliju: vistik yra dykaduonių, kurie nei sėja nei piauna, o "žimnastį" gauna... Žiūrėk žvirblių tautą, kaip gražiai gyvena nieko nedirbdami. Tai musėlę, tai kirminuką, tai grūdą, duonos šmotelį, "pinacą" arba šiaip ką nors suranda ir maitinasi. Pasitaiko, kad vienas kitą nuskriaudžia, bet jie už tai nesipeša, karo neskelbia, kaip kad mūsų žmonės. O juk žvirbliams šiam moderniškam amžiui būtų lengva kariauti, nes jie kiekvienas turi orlaivį — lakioja, skraido....

Tai ot, rodos kvailas paukštelis tas žvirblelis, bet iš jo žmogus gali pasimokinti.

Mane Darata, vis kalbina, kad važiuotome į Mičiganą. Dabar tenai gražu. Abelnai, visas Michiganas graži žemė. Ypač prie ežerų, tos pakrantės. Atrodo, kaip Nemuno krantai, ties Gelgaudiškiu, Ilguva, ir Sere-džium... Aną metą teko važinė-tis apie ežerą ir paskui buvom važiavę net iki Superior eže-ro, visai į "nortus", kur baigia-si žemė ir prasideda vanduo, o už to vandens, jau Kanados žemė. To Superior ežero tai ir aukšti krantai. Statūs ir aukš-ti. Atrodo, kad ežeras tenai įlū-žęs kokia 200 pėdų. Bet Mi-chigan ežeras labai gražus "nor-tuose", kaip jis atsiskiria nuo tos sasmaukos. Vanduo atrodo toks žalias, o krantai tamsiai žali nuo visokių medžių. Taigi, norėčiau dar sykį išvažiuoti ant vakacijų. Akims būtų kas pa-matyti, o kaip jos jau sykį ką nors pamato, tai ir ant visa-dos pasilieka galvoj. Užsimer-kęs gali viską matyti.

Juozas Bačiūnas iš Tabor Farm rezorto, nusipirko vasar-namį prie Spring ežero, netoli Michigan. Bus nuo Grand Ra-pids į vakarus, dvidešimts su

“gaku” mailių. Sako, vieta labai graži. Žemės nedaug, ne tiek, kiek Tabor Farma turi, bet tenai visai ant kranto ežerėli akeriai, su namukais gyvenimui, ir medžiais pavėsiui. Tam ežere, katras yra kelių mylių ilgio, galima žvejoti. Anąsykį Mrs. Bačiūnienė sakė, kad vienas meškeriotojas, su meškere ir ant slieko, pagavo lydeką beveik 36 colių. Didelė lydeka. Pagauna ir taip vadinamų “besų” po keletą svarų. “Besai”, tai kaip ešeriai, tik didesni ir jų snukis su didelėmis žiotimis. Lelio žodyne aiškinama, kad tai jūrų ešeris. Galbūt, nes labai panašus...

Beskaitydamas apie “bass”, radau, kad “Basswood”, tai yra liepa. Lietuvos žmonės gerai atsimena liepą, nes ne vienas ra gėręs nuo šalčio “liepžiedžių” arbatos... Keista man, kad liepa medis, angliškai variant, neturi jokios giminystės su lietuvišku užvadinimu. Imkim beržas, tai vistik nors kiek skamba kaip beržas — “birch”.. O tokia liepa, tai visai neturi panašumo. Arba imkim šermukšnis. Negalėtum sau išivaizduoti, kad angliškai šermukšnis, tai “mountain ash” arba “fawler’s pear”... Ar ne keista? Visai neturi skambėjimo, kad šermukšnis. “Mountain ash”, tai skamba, kaip “kalnų uosis”, o “flowers pear”, tai kaip ir “paukščio kriaušė”... Paskutinis užvadinimas yra tikresnis, nes paukščiams, šermukšnis ir yra gardus maistas. Rudenį, jeigu žmogus nespėjo nuskinti šermukšnių kekės, tai paukščiai pasiskubina tą padaryti. Bet nepašalnotos šermukšnių uogos, nėra gardžios. Jos turi susilaukt šalnos ant medžių bekabančios, tada yra gardžios. Michigano ir Wisconsin “nortuose”, šermukšniu yra daug, bet Illinojaus, tai retai kur matysi. Turbūt perkaršta tam medžiui. Labai daug šermukšnių galima

užtikti ir Minesota valstybėje. Iš šermukšnių uogų, daro taip vadinamą “šermukšninį likerį”. Labai gardus. Sakydavo Lietuvoj. kad geras gėrimas nuo šalčio. Geresnis kaip liepžiedžių arbata...

Taigi... Palaukit, ką aš čia norėjau daugiau parašyti? Buvo viena mintis atsitūpus ant pat nosies galo, bet telefonas suskambino ir ji... nuskrido::: Kaip kada, tai mane baderiuoja tie telefonai. Prisėsk ką nors rašyti, tai tik išgirsi kad “skimbt” ir skambina. Tai Baltramiejus, tai Cecilija, tai vėl Baltramiejus ir vis kaip tyčia. O kaip nieko nedirbu, tai niekas, neskambina. Delto jūs nepavyvykite, kad aš kartais taip kvailai nupeckioju laiške. Turiu geriausius norus, turiu susispietęs minčių didelį būrį apie save, bet man vis sugadina tai telefonai, tai Darata, tai kas nors su koku reikalu — koks “selsmonas” su šniūreliais... Bėda, kad negali ramiai sau, vienas, užsidaręs pasikalbėti per plunksną, su žmonėmis. Aš iš mažens mylėjau rašyti. Dar atsimenu, rašiau su žąsine plunksna ir su namie darytu atramentu. Pas mus gyveno toks Špičbokas, vokiečelis, tai jis dirbdavo atramentą iš riešutų to žaliojo kiauto, ant kurio tupi riešutai. Ir, žinot, neblogas atramentas būdavo. Mat jisai išskaitė knygoje, kad galima pasidaryti atramento, tai jis ir mėgino padaryti. Žinoma, nebuvo toks tamsus, juodas, kaip tikrasis, ale galėdavai ir parašyti ir raštą išskaityti. O žąsies plunksną, tai mano tėvas padirbdavo. Sakydavo, kad žąsies plunksnos raštas ilgiau delsia. Negali jo išskust, ba plunksna biski įdreskia, tai atramentas giliau įsisunkia. Bet aš netikėjau tam ir su geležine galėdavau gerai įbrėžti, jeigu tik panešiota...

Na. tai aš pradėjau klaidžioti su savo laišku. Pradėjau nuo žvirblio, paskui atsitūpiau ant šermukšnio Bačiūno rezorte prie Spring “leikos”, o dabar pradėjau apie atramentą arba sulyg naujosios lietuviškos kalbos — rašalą riesti melodijas. Rašalas, gal ir lietuviškesnis, negu atramentas, bet man jis keistai skamba. Atrodo, lyg padirbtas iš “rasalo”. Jeigu rašai “rasalas”, tai tik padėk kreskutę ant litaros “s” (š) ir bus rašalas, ar ne? O “rasalas” (kirtis ant antro skiemenio), tai yra silkių rasalas, arba dalikatniai sakant — sunka. Matot. nuo silkių. pasidaro toks skystimas, labai sūrus ir riebus, kurį daugelis naudodavo prie valgio. Aš atsimenu, kaip tėtis gavėnioj nusipirkdavo kokią puskapį silkių, tai gaudavo rasalo. Tame rasale silkės nesugedavo. Gavėnioje, būdavo beveik “sausis pasnykai” — žmonės gavėdavo be pieniško tris dienas: seredoms, pėtnyčioms ir subatoms. Tai ot, silkės ir rasalas, čia pavaduodavo mėsą ir “zožę”. Šutintų bulvių kad išvirdavo, tai su rasalu, pasidazęs galėjai pasotinti “futbolą”. Nuo gerų silkių, rasalas būdavo labai geras. Silkė, jeigu ją kepi, tai kiekviena vis gera. Pavyzdžiui, jeigu ant anglių gerai arkepini, paskui sutrini su cibuliais, užberi pipirų, užpili barščių rasalo (sunkos), tai gauni “karalikus pietus”... Man teko ir Amerikoje valgyt tokios “cibulainės”, arba kaip kiti vadina “žalbarščių” Toks valgis yra sveikas ir maistingas. Ne tik silkių rasalas, bet ir brokų, batvinių...

Amerikoje žmonės priprato daug mėsos valgyti. Darbininkui žmogui, mėsiskas valgis palaiko stiprybę, net ne darbo žmogui, kuris ofise sėdi ar šiaip koku bizniu verčiasi, per daug mėsos nesveika valgyti. Kiek sykių aš girdėjau dr. Bie-

žis per Margučio radijušą, vis primena, kad valgykite daugiau daržovių, vaisių, bet mažiau mėsos. Aš tikiu, kad perdaug mėsos valgyti negalima. Ypač senesnio amžiaus žmonėms. Juk mūsų kūnas, panašiai, kaip automobilius — per ilgą naudojimo laiką — išsidėvi kai kurie „šlunkai“. O kada vienas „šlunkas“ išsidėvi, tai po jo kitas, trečias, dešimtas ir žmogus pradėdi irti po biski, žiūrėk tau šonas diegia, po krūtine skauda, koja neremia; rankos ilsta ir jautiesi visas lyg ir sumukęs... Na, ale vėl, kaip pamislį, žmogus susikūriai kiek geresnį gyvenimą šioj šalyje, ir negali pasinaudoti. Tai kokiems galams dar gyventi! Ot atsiranda „pakusa“, čiupt už lašinių, čiupt už kumpio, už kilbasų, už „porkčapo“, už „steiko“ žiūrėk ir „futbolas“ kelią pastoja...

Taigi... Na, turbūt reikės paliaut rašius Vėl nežinia kur nukrypau. Keista. Nepasijunti, kaip nuo žvirblio ant silkės atsiduri... Ir vis susiduri su Lietuva, su savo gimtu kraštu. Pasirodo, kad mieliausia vieta, tai Lietuva. Žmogus gali būti kur nori, gali turėti geriausią gyvenimą, bet vis atsimeni savo gimtą šalelę, kur gimiai, augai kur kūdikystės dienas praleidai. Darata aną dieną, kas žin kaip įsišnekus, sako, kad lietuviški „bolševikai“ virto mūškiais ir savo tautos išsižadė. O aš sakau, kad ne. Apie kaip tik pasidarė lietuviškesni, nekaip pirmau kad buvo. Juk kaip čia senai tie bolševikai, kad traukė Lietuvos himną, kad šaukė visa gerklė „Lietuva tėvyne mūsų tu didvyrių žeme“... Teisybė, jie dabar jau to himno negieda, ale jeigu atgaus Lietuvą, tai ir vėl giedos. Ką mes žinom kokie bus tie bolševikai po karo? Žiūrėkite koki jie buvi pradžioje karo! Pasišaukite ju laikraščius anu metu tai jums ant galvos plaukai atsistos! Kaip jie dergė Amerikos prezidentą, Anglijos

kapitalistus ir visus karalius, buržujus, išnaudotojus darbininkų žmonių, o dabar — kad laižosi, kad gerinasi prie tų „išnaudotojų“... Tai ot, ir po karo, galbūt tie patys bolševikai garbins Lietuvą ir net patį Smetoną garbins. Visko gali būti. Juk kaip čia senai, bolševikai net knygą išleido „VYTAUTAS MAŽASIS“, išniekindami jo darbus, jo „karaliavimą“ ir t. t.... O nesenai, skaitau tas pats laikraštis, tas pats išniekintojas VYTAUTO kad giria, kad garbina tą patį VYTAUTĄ ir Žalgirio mūšį, kad net sarmata skaityti... Išsigimė socialistai, ko gero, išsigims ir bolševikai. „Atvirs ant dvasios šventos“... Ir labai gali, nes ir jie „mūsų broliai“....

Svečias iš Detroito

Pusantros savaitės atgal lankėsi Čičagoj geras Margučio pilietis Antanas Valašimas. Jau gana ilgokas laikas, kaip Valašimas gyvena Detroite. Na, ir su savo žmona, kaip kada atlanko čičagiečius, o jau atvažiavęs į Čičagą, tai niekuomet nepamiršta aplankyti Dėdės Margutį. Aš net nustebau pamatęs, kad Valašimas turi naują karą. Kur tu sakau Antanai gavai naują karą. Sako, gavau turėjau pirkti. Sako, aš Dėdei Samui pagelbsčiu dėl apsiginklavimo, tai man viena kare nuo lentynos nuėmė ir pardavė.

Matot, kaip yra: čičagiečiai nepažinoja kad negali gauti nei seno karo nusipirkti, o Valašimas gavo naują. Net ir man teko parivažinėti su jo nauju karu. Teisybė bėgte bėga, bet nevarva...

— Pūstapėdis

SANDARA

Tautinės Sandaros Organas.
Metams kaina \$2.00
Red. M. VAIDYLA
Adresas: 840 W. 33rd Str.
Chicago, Ill.

Taigi....

Na, misliju, užteks rašyti. Ir taip perilgą laišką parašiau. Jeigu važiuosiu į Michigana, tai tada parašysiu apie tą naują Bačiūno vasarnamį prie Spring „leikos“. O dabar, likite sveikučiai, sveikindamas visus su „Žolinės“ švente, velinu viso gero. Neužmirškite ir Baltramiejus, katras pripuola 24 Rugpiučio....

Jūsų,

Jeronimas

The Hollywood Duplex

1009 North 18th Avenue
Hollywood, Florida

Rudenį, žiemą ir pavasarį, daugelis važiuoja į Floridą šiltai prabūti. „The Hollywood Duplex“, tai namukų viešbutis, kuriame galima gyventi turint visus patogumus. Lietuviai Mr. ir Mrs. J. Swolkin, savininkai.

“Every dime and dollar not vitally needed for absolute necessities should go into WAR BONDS and STAMPS to add to the striking power of our armed forces.” —FRANKLIN D. ROOSEVELT, President of the United States.

★ ★ ★

Think War! Act War! Buy WAR SAVINGS BONDS—at least 10% of your pay every payday!

ANTON OLSZEWSKI-OLŠAUSKAS HIS ACCOMPLISHMENTS - HIS IDEALS

(Continued from last issue.)

(From the book published by Joseph Bachunas.)

Meanwhile, Olszewski had invested \$35.00 in Lithuanian books, with which he opened Chicago's first Lithuanian book store on the site where the present Lithuanian Auditorium is now located. In order to make ends meet, he canvassed the Lithuanian homes in the neighborhood, selling his wares house-to-house.

Approaching Olszewski with the proposition of buying the newspaper "Lietuva" and all printing equipment for \$200.00 cash and a balance of \$300.00 payable at the rate of \$35.00 per month (a "Publishing Corporation" composed of a Mr. Lelešius and a Mr. Zacharevich, was organized. Again they moved the entire printing shop to a new location, this time into a small three room cottage at 933 West 33rd Place, where publication was again resumed. This corporation lasted three weeks until the help quit because they did not receive salary for their work. The property again reverted back to the original owner.

The habitual -repossessor of the newspaper and printing equipment was getting rather bored with the entire procedure. He begged Olszewski to "take it off his hands" for \$300.00, the entire amount to be paid at the rate of only \$35.00 per month, with no money down. At the time, Olszewski was only 30 years of age, but he organized the "Lietuva Publishing Corporation," with no capital, only a will of everyone concerned to work hard to make it pay for itself.

The "corporation" lived together in rooms that were shared by all, eating their meals together and covering all expenses from the same fund, meanwhile taking no salary while the press was being paid for. Olszewski became the editor of "Lietuva" under this new arrangement, starting in June of 1893. His duties were such that he found it necessary to arise every morning at 5 o'clock, oftentimes working until after midnight.

It took just 8 months to pay off the total indebtedness, after which the press was again moved, this time to much larger quarters at 33rd and Morgan Street. Olszewski re-opened his book-store in the same offices, started a foreign exchange for the transmission of money to Lithuania and Europe, and undertook to manage a steamship agency. All these businesses under the roof of the "Lietuva Publishing Company" offices took up most of Olszewski's time, so he hired a young man only recently from Lithuania, Anton Jocis, to edit the newspaper, but this too proved to be a failure, because the youth was acquainted only with the "lowlander" (Žemaitiška) dialect, and this proved to be unfavorable among the newspapers subscribers. This meant that Olszewski must again resume the editor's duties until a successor could be found.

At the suggestion of Dr. Vincas Kudirka, author of Lithuania's National Anthem "Lietuva Tėvynė Mūsų," Olszewski hired the services of Joseph Ado-

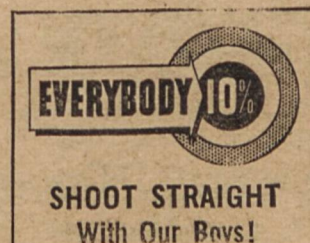
maitis, known as "Dėdė Šernas," who was then residing in Lithuania. Sending him the necessary funds for journeying to America, the new editor arrived and immediately took over his new duties in the autumn of 1895.

Two of the original partners of the corporation withdrew their interests from the corporation for reasons of their own, leaving only Olszewski and Lelešius. Among the expanding list of employees was a young man, A. Žemaitis, who later started his own print shop, the latter eventually becoming the property of the Knights of Lithuania, under which name it is still doing business. Still another young employee was John Tananevčius, who later became publisher of the newspaper "Katalikas," and who also later organized and headed a bank bearing his name at 33rd and Morgan Streets. One of the more promising apprentices in later years was John B. Borden-Bagdžiūnas, who later also started his own printing shop and bank, meanwhile undertaking to learn the profession of law, the practice of which he is still following today. Others who started their careers in printing in the old "Lietuva" Publishing Company were: Jacob Kulis, now a practicing physician; Anton Lalis, later editor of the first Lithuanian-American Dictionary and still later assistant editor to "Dėdė Šernas"; John Ilgaudas, who later started the newspaper "Naujienos"; George Gegužis, the presnet publisher of "Keleivis"; and Joseph Bachunas, proprietor of Tabor Farm and Prospect Point summer resorts in Michigan, who incidentally, still hasn't given up his printing career completely, because he still operates quite a modern printery on his resort, printing many books, various commercial articles such as calendars, letters, magazines, etc., and every piece of literature about Tabor Farm and Prospect Point Resorts.

After two years, the quarters of the "Lietuva" Press became too small, due to the fact that the group began publishing many books and needed additional room in which to carry on their work.

Securing several loans from individuals and a Building and Loan Association, Olszewski purchased a lot next door to the St. George Lithuanian Parish Church, and on it built the new home for the Press as well as his bank. The same building is now the home of the St. Casimir Sisters who teach at St. George's Parish, 924 West 33rd Street.

(To be continued)

Pastabos

Per kurį laiką nieko neteko girdėti iš mūsų nario Alberto RAUGELIO. Dabar Albertas vėl pasirodė. Sako tebeėjęs toje pat vietoje ir įsigijęs "First Class Private" laipsnį, jaučiasi gana laimingas. Sako lankas mokyklą. Taigi gal trumpu laiku susilauksime ir Alberto su keliais rangais ant rankovės. BRUNO KATAUSKAS, rašo, kad labai gerai jam sekasi. Sako labai išmokęs gaudyti Texų jaučius. Todėl sako, jei parvažiuosiu greitai į Chicago, ne vienas patirs ant sprando, kokius "mokslus aš išėjau". Galimas dalykas Bruno, bet ne mėgink ant manęs, nes mano sprandas visai silpnas. Kiba perstatysim Bancevičių ar ką kitą. Visvieną laukiame parvažiuojant.

Mūsų narys ANTANAS RUDOKAS, vėl pradėjo studijuoti. Dabartiniu laiku lanko Chicago's Universitetą, bet kartu nepasilika studijuodamas ir geltonplaukes. Kiek teko patirti, jau turi sudaręs ir šeimyninius planus, kuriuos mano ateityje įgyvendinti. Bet Bruno Pyvoris labai tam nepritaria, nes jis dar žada "vaikščioti" su ta Onute, iki karas užsibaigs, o gal ir ilgiau, todėl su Antano planu negali jokių būdu sutikti. Matote Bruno mėgsta "neparvežti" namo iki anksti ryto, o Antano nuomonė yra kad turi būti namuose iki 11:30. Pažiūrėsime ir kitą kartą pranešime tuos "sekretus" planus".

Viena labai populiari mergaitė, labai užsišoko ant manęs už rašymą apie ją į šį skyrių. Sako: girdi, jei nori ką rašyti, tai turi manęs pasiklausti. Well... jei taip, tai aš manau turėčiau klausti mamos, nes duktė teatro dar "18", o jei klausties nepilnametės, tai vistiek pat bus nelagaliai. Ho, ho, ho...

Marketparko ketveriukė, rodos išvažiavo į Wisconsiną žvejoti. Sako, dabar gražus laikas, todėl galima turėti "good times". Linkime mergaitėms laimingo sugrįžimo.

Alio, alio, alio... kokį dvidešimt kartų sakė dvi mergaitės. Dabar atsikūjęs pasižiūriu, kad jos kartu ir juokiasi. Geras ženklas. Praeitam numeryje užkabiniau, kaip "panibernos", tai dabar jos man "atsilygino". Dėkui mergaitės, kad suprato te juoką.

Labai mažai girdėti apie Cicero trio. Gal sakau išvažiavo ant "vekeišino". Bet aną dieną sutinku Agnes, sako, kad Frances dirba, o Stefanią važiuoja ir važiuoja su "Plymouthu". Kiba kaip oras atšals, gal vėl pasigirdėsime per radių gražių "trio" dainų. Lauksime.

Komp. VANAGAITIS su savo žmona JERONIMAS su savo DARATA, pats "MARGUTIS" su "SEKRETORKA" na dar pasiėmė p. p. Bart ir kitą, išvažiavo kelioms dienoms atostogų, į Prospect Point rezortą, kurį nesenai, rodosi praeitą pavasarį naujai atidarė Tabor Farmos savininkas ir "Margučio" prietelis JUOZAS BAČIUNAS.

Mūsų Jurgutis - meistras RUDELIS, dabar sugrįžęs po ilgos ligos, jaučiasi, kad jam per mažai darbo. Tiek įmiršęs dirba, kad sako galėtų, net tris darbus užimti. Taigi ateinančią savaitę, turėdamas daugiau laiko, mano aplankyti "Uncle Bači" na. Jei aplinkybės nepasikeis, su juimi važiuos ir Baltramiejus.

Bruno GEDIMINAS, dirba, net po 36 valandas "dienoje". Sako norįs pasivyti kanklininką ŠIMKŲ, kuris su "overtaimais" baigia "nubrokinti" Crane kompaniją. Dirbkime vyrai, dabar karas ir kiekvienas darbo pusvalandis, pagreitins mūsų antrosios tėvynės Amerikos

karo pilną laimėjimą.

Michaelis Žičkus, taip pat dirba karo išdirbinių pramonėje, naktimis. Gaila, kad reikia taip toli važinėti. Visgi nemažas kelias nuo Bridgeporto iki La Grange, Ill. Neužilgo, gal Chicago's lietuvių išgirs per radių, Michaelį ir jo žmoną Sofiją debutuojant. Kiek teko patirti, tai Baltramiejaus naujai rasti talentai.

Adv. A. Lapinskas ir ponias, adv. Ollis ir ponias, jau senai rengiasi atostogoms, bet dėlei darbo daugumo vis negali apieiti savo klientų. Manau kad pirmoje savaitėje rugpjūčio ir jie skrys kur nors į pajūrį, pažuvauti. Linkime laimingų vakacijų.

— B. A.

Darių ir Girėnų Prisiminus

Kaip šiandieną atsimenu, kuomet kap. Darius atvykęs į "Margučio" raštinę, pasakė su diev. Užklausa, kada manote išskristi. Su šypsena veide kap. Steponas Darius atsakė: tada, kuomet bus leista mums pasikelti su lt. Stasiu iš aerodromo New Yorke. Jo akyse matėsi toks griežtas pasiryžimas, kurį atvaizduoti būtų labai sunku. Taip ir išvažiavo. Laukėme. Pasaulinės parodos dieną kuomet tūkstančiai žmonių demonstravo kaip "Lietuvių Dieną", kiekvieno orlaivio viršum parodos lauko pasirodymas, priminė mums JUOS: Kap. DARIŲ ir Leit. GIRĖNĄ. Ir štai apie 4 val., rodos adv. MAST, praneša, kad mūsų lakūnai perskrido Newfoundland. Koks pasigirdo ryksmas ir oviacijos tokiai žinia. Tai buvo tiesiog džiaugsmo triumfas. Negalima apsakoti, su kokia šypsena ar pasiryžimu kiekvienas lietuvis didžiavosi tuo žygiu. Net svetimtaučių tarpe girdėjosi komplimentų mūsų dviem drauguoliams, kurie su

nepilnai įrengta LITUANICA pasirižo nugalėti Atlantą ir Baltiją. Bet nors netoli nuo savo taikinio, kitą dieną pranešta, žinia, kad "sudužo", kaip peiliu perskrodė kiekvieno lietuvių širdį. Jau išėjęs gatvėn ar sutikęs kaimyną, nematei šypsenos jo veide, o tik tai beveik ašaruojanti. Taip, tai buvo 9 metai atgal. Praeitą šeštadienį, Liepos 26 dieną, minia virš 20,000 susirinko prie Jų paminklo Marquette parke, pagerbti mūsų žuvusius lakūnus — sakalėlius. Kiek entuziazmo sukelta tikrai paminėjus Jų vardą. Tas matyties, kad mūsų tautiečiai įvertina 100%, tautinį pasiryžimą, kurio niekuomet negali užmiršti.

Minint DARIAUS ir GIRĖNO žuvimo sukaktį, kartu paminėta ir sukaktis, kuomet Amerikos Jungtinės Valstybės pripažino Lietuvą "De Jure". Žinoma, lietuviai atsidėkodami ir pasitikėdami Dėdės Samo pagalba, išpirko Karo Bonų ir ženklelių už, apie \$100,000 dolerių, su pasiryžimu pirkties daugiau. Būtų buvę parduota ir daugiau, bet kadangi susigrūdimas buvo gana didelis, todėl stenografės nespėjo apsidirbti. Taigi, mes, kaip geri lietuviai ir Amerikos Jungtinių Valstybių piliečiai, pasižadėkime, kad kiekvienas remsime kiek galėdami, pirkdami Karo Bonus ir ženklelius, įvestuodami nemažiau 10% savo pajamų. Su tuo greičiau ateis galas "ašiai" su pilnu Jungtinių tautų laimėjimu.

Minint Lietuvos 20 Metų Sukaktives, Kaip Amerikos Jungtinės Valstybės Pripažino "De Jure", Prie Dariaus-Girėno Paminklo Perka Karo Bonus, Liepos 25 d., 1942 m.

Iš kairės į dešinę: Antanas Vanagaitis, Margučio redaktorius užrašo *NORMAN LEWIS* už du tūkstančius dolerių vertės Karo Bonų. Gretimais stovi: adv. R. Vasalle, pirmininkas Dariaus-Girėno Paminklo Komiteto, Al. Kumskis, Chicagos Parkų Komisijonierius, ir adv. Antanas Olis, tos dienos iškilmų vedėjas. *NORMAN LEWIS* yra jauniausias brolis savininko *WILLIAM A. LEWIS* krautuvės, užsirašo pirkti Karo Bonų už \$2,000.00.

MUZIKA IR DAINOS

DIDELĖ KNYGA SU GAIDOMS

Kaina \$1.00

REIKALAUKITE MARGUTY — ADRESAS —
6755 South Western Avenue, Chicago, Ill.

BE 100%
WITH YOUR

BUY WAR BONDS

— Č i a p — S u i —

Rašo Pūstapėdis

Vinikas prieš pildomos tarybos rinkimus, gyrėsi S. L. A. nariams, kad viskas tvarkoj ir labai geram stovyj visas S. L. A. "paket bukas". Bet kaip atėjo seimas tai Vinikas užtraukė suvis kitokią ariją. Pirm rinkimų buvo panaši Miko Petrausko kompozicijai: "Kampe tupi, kampe tupi, bus pilni aruodai". O per seimą uždainavo: "Vai varge, varge" (Stasio Šimkaus)...

Man teko skaityti daktarų parašytus sveikatos patarimus, kad suaugęs žmogus arba žmona vengtų valgyt kiaušieną. Tad aš ir nusitariau daugiau kiaušienos nevalgyt. Dabar nuėjęs į valgyklą pasiimu "meitėlienų" porciją. Ir ištiesų, jaučiuosi gana gerai...

Žodis išgama, tai yra iš roberio padarytas žmogus, kuris dažnai tysta į priešingą pusę. Mat suvalkiečiai sako guma, o žemaičiai — gama arba goma.

Politika, tai yra toks dalykas. Šimtai dirba, vienas žiūri, šimtai verkia, vienas juokiasi, vienas vagia, šimtai žiūri ir t. t....

Geras medžiotojas radęs gultį zuikį niekuomet nešauja. Jis jam duoda progą atsikelti ir bėgt. Bet paėmus pavyzdį kaip Vokietijoje ir Rusijoje, tai žmogui neduoda nei zuikio progos: pastato "prie sienos" ir bėgk, jei nori...

Komunistai sako. Kapitalistai gardžiai valgo ir minkštuos

krėsluos sėdi. Tai kas jau pasidarė Andriui su Pruseika, kad negali gardžiai valgyti? Tegul išsimeta po vieną nuo "trejų devynerių" O kas link minkštumo krėslų, tai aną metą Stalinų Juozas šaukė Pruseiką, kad atvažiuotų į Rusiją, ten jam besikalbant su Stalinu tuojau būtų pasidaręs minkštas krėslas...

Rodos, kad lenkams ne tiek apeina visa jų valstybė, kiek jie užsiinteresavę su Vilnium. Taip pat ir komunistams nėra žiūrėta kokios pasekmės bus su pačia Rusija. Jie vis sapnuoja apie Pabaltijos valstybes... Kaip ūkininkui bevejant zuikį, vagis nujojo arklį...

Nėra stebėtina, kad iš spirito padaro gumą. Bet štai kuomet mergina vaikšto su savo vaikinui, tai jis ją vadina medum — "sweet honey"; o kaip apsiveda, tai sako "medinis piuklas". Mat pasaulyj viskas keičiasi. Kaip mergina dainuoja sako — lakštutė, o kaip apsiveda, sako "boba kriokia"...

Kuomet anglai sako: Aštuoni ir aštuoni, tai lietuviškai išeina "eit-eneit". Vadinasi, anglui išeina du kartu po aštuonis — 16. O lietuvis nežino "eit ar neit"...

Anglija pielavo rakta, kad galėtų pritaikinti atidaryti antrą frontą. Bet pakol kas dar rodos nepritaikė. O atidarius antro fronto duris, visgi bus galima matyt, kaip Stalinų Juozas prisikimšęs į pypkutę makorkos, rūko taiką su Japonų ciecorium. Kitaip sakant tegul Japonai buržujus muša, mes taikos pypkutes rūkom...

Sakoma karščiam užėjus, reikia valgyti mažai mėsos. Ir ištiesų, tai yra geras patarimas. Aš suvis mažai mėsos valgau, bet lašinių, tai jau nepasivy-

džiu. Mat karščiams užėjus taukai per skūrą išeina, tokiu būdu skūra minkšta ir netrūksta.

Kiti žmonės, mano, kad Dėdė Samas turi ginklus dirbti ir atiduoti kitiems, o pats kariauti su pagaliu rankoj. Nejaugi tie žmonės mano, kad Amerikai neapsimoka gintis?!

"Vilnis" jau bus pusė metų kaip parašė šitaip: "Mumis šiuos žodžius berašant jau Lenkijos organizuota armija Rusijoje stoji į mūšio lauką". O gal gale pasirodo, kad nuo parašytų žodžių ir atramentas nudžiūvo ir jau daug mėnesių praėjo, o lenkų armijos, kaip nebuvo taip ir nėra. Tik Andriulio "ble-ble"....

Amerikonai Rusijos miestą "Tiflyzą" vadina "Taiflys". Lietuviškai išvertus, tai būtų pririštos blusos...

Visi lietuviai sako: "Lietuva buvo ir bus". Aš ir tą žinau, kad bus, bet kas Lietuvą valdys — savo ar svetimi, tai to dar negalima pasakyti.

S. L. A. Seimas

Visi S. L. A. generolai sako patenkinti, nes jų "manevrai" Pittsburghe neblogiausi. Matot, kuomet seni kareiviai pripratę kas du metai važiuoti į liogierius ir ten atlikti "učiauną komandą". Vis rankas aukštyn, vėl žemyn, vėl aukštyn. Ir taip per metų metus. Pripranta tokias gimnastikas daryti tai "generolams" jokio triubelio nėra. Tik ot, sako, generolams užėjo noras pakelti seniems kareiviams mokestis. Mat, dabar visur yra mokestys keliamos tai matomai ir S. L. A.! "kamandieras" norėjo pakelti. Bet kareiviai atsisakė. Kiti sako, kad ne mokestis norėjo pakelti, o tik aptaksuoti di-

desniais taksais senus kareivius...

Tai ot tau, kad nori! Vietoj, kad seniems kareiviams duoti pensija, tai jie sumanė taksus pakelti. Kitaip sakant demokratai, bet nedemokratiškai galvoja.

Apart S. L. A. manevrų dar buvo ir kitokios rūšies manevrų. Vadinasi, socialistai savo sąjungoj turi penkis narius, tai du išrinko važiuot į "dūmą", o trys namie pasiliko. Sako nei kambario nereikėjo atlaikyti L. S. S. skodą. Net, sako, nei raudonos vėliavos neturėjo. Pasauly tik trys raudonos vėliavos randasi: Viena Meksikoje, kuomet bulių nori įpykinti, ant- ra Ispanijoje, taip pat dėl pykinimo bulių, Stalinas turi trečią. Su ja mėgina pykinti pasaulio buržuus. Na, o L. S. S. socialistų jau nebegali nieko įpykinti, tai nei vėliavos nereik. Buvo ir daugiau manevrų, bet kiti turėjo pasiimti svetainę, nes "vašruimį", turėjo socialistai užėm...

Į krūvą suglaudus tuos, kaip jie vadina "seimus" ir visus jų įstatymus, kur nei patys bosai nepildo, tai yra tik gerų kelnų trynimai ir sėdynės.

— *Pūstapėdis.*

Ar Žinai Kad...

— Šimet suėjo 20 metų, kaip Amerikiečių padovanotas "Laisvės Varpas" iškeltas į Karo Muziejaus Bokštą Lietuvoje? (Jis dar ir dabar tenai kabo ir skamba).

— 1922 m. valdžios cenzo žiniomis, yra Amerikoje 33,233 lietuviai gimusieji Lietuvoje ir priėmę šios šalies pilietybę?

— Atvyko dail. A. Žmuidzinaičius — Žemaitis iš Lietuvos į Ameriką, kaip Šaulių Atstovas?

— 1919 metais Pildomasis Komitetas išrūpino iš post office leidimą siųsti Lietuvon laiškus su "Lithuania" vardu?

— Lietuvių įprašytas kongresmonas 1919 metais La Guar-

dia, įnešė kongresan rezoliuciją skirti \$15,000 įsteigimui pirmojo Amerikos konsulato Lietuvos Respublikoje?

1919 metais gruodžio 18 d. atvyko Lietuvos Finansų Misi- ja: Jonas Vileišis ir majoras Povilas Žadeikis (kun. J. Žilius jau buvo atvykęs)?

— 1920 metais Vasario 18 d. Jonas Vileišis tampa Generaliniu Lietuvos Atstovu Amerikoje.

— 1920 m. Kovo 9 d. Jonas Vileišis išgauna teises siųsti Lietuvon pakelius — siuntinius?

— Lietuvos Misija atidarė savo ofisą 1920 metais New York'e 251 W. 71st St.?

— 1920 m. liepos 18 d. Lietuvos Armija įėjo į Vilnių?

— Spalio 9 d. 1920 m. lenkai užėmė Vilnių nepaisant, kad pasirašė taikos sutartį Suvalkuose Spalio 6 d.?

— 1922 metais Kovo mėnesio 17 d. apskaičiuota, kad Lietuvon išvažiavo apie 20,000 amerikiečių lietuvių?

— Kovo mėn. 20 dieną 1922 metais, Illinois kongresmonas Sabbath, lietuvių įprašytas, įnešė dar vieną rezoliuciją reikalaujant pripažinti Lietuvą "de jure"?

— 1922 metais Birželio mėn. 4 d. atvyko iš Lietuvos V. Čarneckis, kuris buvo paskirtas vietoj Jono Vileišio?

1922 metais, birželio 23 d. Amerikos valdžia nutarė įsteigt Lietuvoj pirmąjį savo konsulatą?

— Birželio 25 d. 1922 metais, išvyko Lietuvon buvęs pirmininis Lietuvos Atstovas Amerikoje, Jonas Vileišis? (Jonas Vileišis mirė Lietuvoje ši- met, Gegužio mėn.)

— Spalio mėnesį, 1922 m. atvykęs Amerikon iš Lietuvos Seimo narys M. Bagdonas Chicagoje laikė prakalbą? (Jis buvo Lietuvos konsulu Chicagoje ir mirė 1937 metais).

— Chicagoje 1922 m. Rugpiūlio 5 d. mirė rašytojas Šernas — Adomaitis, buvęs "Lie-

tuva" laikraščio redaktorius?

— Kokia Delegacija iš Chicagos (iš kokių asmenų) 1922 metais, Rugsėjo 26 d. apsilankė Washingtone pas prez. Hardingą su padėka už Lietuvos pripažinimą "de jure"? Ta delegacija įteikė gyvų gėlių pinto- nę su užrašu "Lithuanians Living in America"?

— 1922 metais, Birželio 23 d. grįžo iš Lietuvos į Chicago advokatas F. Bračiulis, tenai ėjęs teisėjo pareigas?

— Į Ameriką iš Lietuvos, 1922 m. atvyko artistai: Petras Oleka, Jonas Byra ir smuikininkas Mikas Leškevičius ir pradėjo gastroles su koncertais?

— 1922 metais, Spalio mėnesį pasirodė laikraštis "Telegramas"?

— Chicagos lietuviai atidarė savo Auditoriją 1925 metais Vasario 15 d.?

— Išvažiavo į Lietuvą žinomas veikėjas Antanas Olševskis 1925 metais, Liepos 14 d.?

— Amerikos Lietuvių spaudoje pasirodo protestai prieš Lietuvos Seimą, už išmetimą pažangiųjų Lietuvos Seimo narių — dr. Griniaus, Lapinsko ir Bielinio?

— Abudu Amerikos Lietuvių Susivienijimai, 1925 m. turėjo apie 40,000 narių?

— Dainininkas Jonas Butėnas Kovo mėn. 25 d. 1925 metais išvyko į Italiją studijuoti dainavimą?

— Kilo ginčai, kas gavo Lietuvai paskolą iš dvylikos milijonų dolerių: — dr. M. Vinikas, pralotas Olšauskas su dr. Bielskiu (1925 metais)? (Tą galėtų paskelbti du gyvieji daktarai — Vinikas ir Bielskis. Įdomu...)

— 1912 metais, birželio 9 d., Chicagoje įsikūrė Lietuvių Daktarų Draugija Amerikoje" ir pirmininku buvo dr. A. Rutkauskas?

— New Britain, Conn., 1912 m., Rugpiūčio mėn. 7 d., lietuvis J. Tamošiūnas padarė savo sukurta, išgalvotą orlaivį?...

JOSIU Į KARUŽĘ...

Liaudies Daina

Pavasaris Berlyne

Berlynas aukštyn' kojom drybso,
O mėnuo, senas idiotas,
elektros viela pažabotas
šypso.

Gatvėse medžiai apkarpyti
nežino, ar jiems sprogt ar ne...
Tiktai už lango vazane
svaigių, skanių kvapų pilni.
narcizai pradeda šaipytis,
lyg vaikas alkanas sapne.
Žvėryne miega krakadiliai,
liūtai, bezdžionės ir gyvatės.
Šale Žvėryno savo viloj
jau rengias gult aristokratės:
jog metas jau — nakties antra.
Tramvajai ir automobiliai,
pabaigę gatvėse kadrilį,
senai po urvus išsislapstė,
pralenkdami kuris katrą.
Jau vietoms merkias elektra.
Pakilo mėnuo dar aukščiau.
Įkliuvęs tarp bažnyčios bokštų,
pakreipęs savo veidą plokštų,
jis išsižiojęs dar plačiau,
ir atsiduso. Pūstelėjo.
Ir šiltos srovės minkšto vėjo,
užliejo knarkiantį Berlyną.
Mėgino mėnuo į Žvėryną,
bet staiga pro stiklus pamatęs,
kaip rėdosi aristokratės,
paraudo senis ir už bokštų,
Užrito savo veidą plokštų.

— K. Binkis

Pavasariška

Pradžiūvo darželis. Diegai pinavijų,
Iš žemės rausvomis galvutėmis lenda.
Po kluoną bėgioja marguojanti banda,
Žalų ir palšų drūtasprandžių galvijų.

Apvilкта plačia rudine piemenaitė,
Pakluonėmis karvės gainiojas ir griūva.
Kelniukštes lig kelių vaikai atsiraite,
Suvirto valkoj į klykiančią krūvą.

Ir katinas rimtas iš svirno išėjo,
Ir Margis užlipęs ant priesvirnio rangos,
Ir kvapas gaivinamas priešpiečių vėjo,
Sruvena į trobą pro atdarus langus.

Taip lengva, taip gera, jauku ant krūtinės.
Taip jaučia širdis tą pavasario gandą.
Diegai pinavijų iš žemės jau lenda, —
Pražys tuoj ir gėlės miškuos pirmutinės.

Klausau ir tyliu. Spindulių okeane
Linksmi vyturys kažin ką triliuliuoja.
Ir prūdas lyg ošia kažkur tolumoje.
Ir rauda pakluonėj pargriuvus piemenė.

Ir juoktis, ir verksti, ir rėkauti noris,
Po skambantį, blizgantį, judantį orą...
Taip gera, kad senis skrandais apsikoręs,
Jau lopo sodelio suirusią tvorą.

— K. Binkis

Rugpiūtis Mėnuo ...

Diena

Kokia tavo laimė? Gimęs
toj dienoj, rasi savo "gi-
liuką".

1. Nepastovus, nuliūdęs, su-
simastęs, nepatenkintas gy-
venimu.
2. Tik senam bus gerai gy-
venti.
3. Pabaigsi savo gyvenimą
vargė, ale nenusimink, tu-
rėsi draugų.
4. Pirk žemės, turėsi gerą
pelną.
5. Nuo plėšikų saugokis ypač
keliaudamas.
6. Turėsi visko ko norėsi.
7. Tik tau seksis gyventi.
8. Nėpyk ant nepasisekimų.
9. Visko, ko nori negausi, ale
darbe rasi laimę.
10. Apsivesi ir turėsi didelę
šeimyną.
11. Turėsi patraukimą prie
dainos, tik nesimokink dai-
nuoti.
12. Nebūk atviras visiems.
13. Tave visi apkalbės, bet tu
nepaisyk.
14. Nenorėk turtų. Jų neturė-
si.
15. Sulauksi senatvės, ale ne-
sidžiaugsi.
16. Nemislyk apie kitus. Rū-
pinkis savo apšvieta.
17. Tau lemta pagarsėti visa-
me pasaulyje.
18. Mokinkis amato, nesitikėk
laime.
19. Perdaug nesikelk į puiky-
bę, būsi laimingesnis.
20. Džiaugkis, o būsi laimin-
gas.
21. Ką nori tą daryk, tik jau-
nystėj neapsivesk.
22. Nesidžiaug kitų nelaimė-
mis, senatvėj gailėsies.
23. Savo tautoj tie būna gar-
singi ir turtingi.
24. Iš gyvulių tau seksis pre-
kiauti su arkliais.
24. Seksis prekiauti arkliais.
26. Sunkus gyvenimas senat-
vėj.

27. Iškeliausi laimės ieškoti
svetur, ale nerasi. Sėdėk
namie.
28. Užsiimk medaus išdirbys-
te.
29. Apsivesi turtingą, ale pra-
leisi turtus ir vargsi.
30. Būsi gabus biznyje ir įgy-
si aukštą garbę.

DIRVA

Savaitraštis leidžiamas Clevelande

Redakt. K. S. Karpus

Kaina metams \$2.00

Adresas:

6820 SUPERIOR AVE.

Cleveland, Ohio.

CONRAD

FOTOGRAFAS

Studija įrengta
moderniškoms
pirmos rūšies s-
tūzaidomis ir
Hollywood švie-
senis. Darbas
arantiuotas.
423 W. 63rd St.
tel. Eng. 5983-5840

STASYS LITVINAS

sako:

Namų Savininkai! Aptaisy-
kit namą! Lentos, Balkiai,
Durys, Langai ir visokia
medžiaga. Kreipkitės į —

Carr-Moody Lumber Co.

3039 S. Halsted St. VICTory 1272

Chicago, Ill.

VANAGAIČIO DAINOS

1. Mamytė,
2. Dainuok man dainą,
3. Godelės,
4. Naktis svajonėms papuošta.

Visos už \$1.00.

Tiktai Vienas Doleris! Tiktai Vienas Doleris!
DAINOS IR MUZIKA

Piknikų Sezonas Prasidėjo — Dainuokime Visi!
SPECIALUS NUPIGINIMAS
Keturi Leidiniai, vertės \$2.75, už VIENĄ DOLERĮ

1. Margučio Dainos II Dalis	\$1.00
2. Muzika ir Dainos	\$1.00
3. Dainuok (Mokykloms dainelės)	.50
4. Piknikams Dainelės	.25
	\$2.75

Visi Leidiniai už VIENĄ DOLERĮ

Tiktai Vienas Doleris! Tiktai Vienas Doleris!

M A R G U T I S

6755 S. Western Ave., Chicago, Illinois

Parduodam Vilnonius Švederius, Dideliems ir Mažiams,
Vilnones Pirštines, Vilnones Kepuraites Mažiams Vaiku-
čiams, Vilnones Kojines dėl Vyrų ir Moterų, Vilnoniai
Apatiniai Marškiniai dėl Vyrų.

BRIDGEPORT KNITTING MILLS

F. Selemonavičius, Savininkas

504 West 33rd Street, arti Normal Ave.

Tel. VICTory 3486

Chicago, Ill.

ANTANAS A. OLIS

ADVOKATAS

Vidurmiesty: 134 No. La Salle St.

Tel. RANdolph 0332

Bridgeport: 3252 So. Halsted Street

Valandos: nuo 7 iki 9 vakare

Tik ketvirtadieniais

Telephone CALumet 6945

MARGUTIS

Metams \$2.00

Pusel metų \$1.00

6755 S. Western Ave.

Chicago, Ill.

REUMATIŠKI

SKAUSMAI

Deksnio Galinga Mostis, su-
daryta iš daug skirtingų ele-
mentų, turi savyje galingą ši-
limą. Šildydama galingai, ištar-
pins Reumatiškus skausmus,
rankų, kojų skaudėjimą ir tir-
pimą, dieglius, šaltį. Daugumai
žmonių pagelbėjo ir tamstai
pagelbės. Nelauk ilgiaus, ale
tuojaus įsigyk. D E K E N S
O I N T M E N T, arba rašy-
kite į dirbtuvę. Kaina 75c,
\$1.50.

DEKENS OINTMENT COMPANY.

Hartford, Conn.

KOPLYČIOS DYKAI

Visose Miesto Dalyse

AMBULANCE

Dieną Ir Naktį

L Aidotuvų Direktorai

NARIAI CHICAGOS IR CICEROS LIETUVIŲ
Laidotuvų Direktorų Asociacijos

I. J. ZOLP

1646 West 46th Street

Tel. YARds 0781-0782

LACHAWICZ IR SŪNAI

2314 West 23rd Place

Tel. CANal 2515

42-44 East 108th Street

Tel. PULlman 1270

P. J. RIDIKAS

3354 South Halsted Street

Skyrius: 710 West 18th Street

Visi telefonai: YARds 1419

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 Lituanica Avenue

Tel. YARds 4908

MAŽEIKA IR EVANAUSKAS

3319 Lituanica Avenue

Tel. YARds 1138-1139

LEONARD F. BUKAUSKAS

10821 So. Michigan Avenue

Tel. PULlman 9661

J. LIULEVIČIUS

4348 So. California Avenue

Tel. LAFayette 3572

